

PRIJEDLOG

Klasa:
Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Zastupničko pitanje Gorana Aleksića, u vezi sa Zakonom o potrošačkom kreditiranju
- odgovor Vlade

Zastupnik u Hrvatskome saboru, Goran Aleksić, postavio je, sukladno sa člankom 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16 i 69/17), zastupničko pitanje u vezi sa Zakonom o potrošačkom kreditiranju.

Na navedeno zastupničko pitanje, Vlada Republike Hrvatske daje sljedeći odgovor:

U okviru Plana zakonodavnih aktivnosti za 2018. godinu, koji je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 21. prosinca 2017. godine, nisu predviđene izmjene niti dopune Zakona o potrošačkom kreditiranju.

Eventualna potrebna dodatna obrazloženja u vezi s pitanjem zastupnika dat će dr. sc. Zdravko Marić, ministar financija.

PREDSJEDNIK

mr. sc. Andrej Plenković

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/18-18/45

URBROJ: 65-18-02

Zagreb, 31. siječnja 2018.

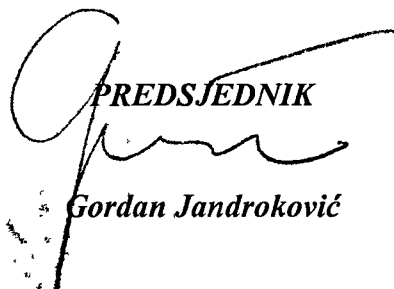
021-12/18-05/48
65-18-02
31-

26, 10

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

U prilogu dostavljam zastupničko pitanje Gorana Aleksića, zastupnika u Hrvatskom saboru, postavljeno sukladno članku 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora.

Molim odgovorite na postavljeno zastupničko pitanje, sukladno odredbi članka 142. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora, u roku od 30 dana od dana kada je pitanje dostavljeno.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

HRVATSKI SABOR

Goran Aleksić, zastupnik

U Zagrebu, 31. siječnja 2018.

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 31-01-2018		
Klasifikacijska oznaka.	Org. jed.	
021-12/18-18/45	65	
Urudžbeni broj	Pril.	Vrij.
6531-18-01	1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA

Predmet: Zastupničko pitanje predsjedniku Vlade RH, Andreju Plenkoviću

Na temelju članka 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora upućujem predsjedniku Vlade RH sljedeće zastupničko pitanje:

Poštovani gospodine Plenković, molim Vas da mi odgovorite hoće li Vlada RH ove godine i u kojem krajnjem roku pokrenuti postupak izmjene Zakona o potrošačkom kreditiranju u članku 11.a stavku 5. radi propisivanja metodologije na temelju koje bi banke morale sa svim potrošačima u postojećim kreditima s promjenjivom kamatnom stopom ugovoriti fiksne kamatne marže te promjenjivi parametar, i to za one ugovore u kojima ti podaci nikada nisu ugovoreni kao i za konvertirane CHF kredite u kojima su tipskim aneksima ugovora nametnute visoke kamatne marže po principu uzmi ili ostavi, a iste takve marže nikada nisu ugovorene u istovrsnim euro kreditima na temelju kojih su konverzije računane?

Obrazloženje:

Poštovani gospodine Plenkoviću, Vama je poznato da od ulaska u Hrvatski sabor pokušavam uvjeriti Vladu RH o potrebi da se pronađe pravično rješenje za izlazak iz nezakonite sfere poslovanja hrvatskih banaka, koje traje već 15 godina, pa i dulje. Pravomoćnom sudskom presudom u kolektivnom tzv. slučaju franak presuđeno je da su banke ugovarale s dužnicima potrošačima nepoštene i time ništetne ugovorne odredbe o načinu promjene kamatne stope odlukom banke te je bankama naloženo da moraju prekinuti s takvim ponašanjem te da se niti u budućnosti ne smiju tako niti slično ponašati.

No, što su banke učinile početkom 2014?

One su po donošenju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju objavljenom u Narodnim novinama 143/13 (ZIDZPK 143/13) na temelju izmijenjenoga članka 11.a stavka 5. toga zakona definirale fiksni dio kamatne stope i promjenjivi parametar za sve ugovore u kojima ti podaci nisu prethodno bili ugovoreni. Pritom banke nisu niti uskladile s potrošačima te podatke niti su ih s potrošačima ugovorile.

Time su postupile suprotno Zakonu o obveznim odnosima u kojemu je člankom 1022. jasno propisano da se uvjeti davanja i uvjeti vraćanja kredita ugovaraju isključivo pisanim putem, ali i suprotno ZIDZPK 143/13 kojim je bilo propisano da se parametri moraju s potrošačima najprije uskladiti, pa tek potom konačno definirati i ugovoriti. Banke su, dakle, umjesto da u ugovornom odnosu dviju ugovornih strana ugovore s potrošačima cijenu kredita, tu cijenu samovoljno su i vanugovorno definirale, i nisu se o tome usuglasile s potrošačima te nisu tu cijenu s potrošačima niti ugovorile. Tako je to učinjeno za sve postojeće kredite koji su bili u otplati krajem 2013., a prethodno u njima nisu ugovoreni spomenuti podaci.

Što se tiče konvertiranih CHF kredita, u njima su ti isti parametri koji nisu ugovoreni nikada u euro kreditima ponuđeni po principu uzmi ili ostavi CHF dužnicima. Time CHF dužnici nisu bili izjednačeni s euro dužnicima kao što je to zakonom bilo propisano, nego su banke prejudicirale zakonske odredbe i tipskim aneksima nametnule marže koje su veće nego početne kamatne stope u istovrsnim euro kreditima.

Stranka koju vodite obećala je višekratno da će taj nedostatak u zakonu nadomjestiti potrebnim izmjenama radi propisivanja opisane metodologije, pa u prilogu ovoga pitanja dostavljam i dva takva pisana obećanja, prvo obećanje koje je Vaša stranka dala prije parlamentarnih izbora 2015. (pod točkom 5.) te drugo koje je dano u srpnju 2017., a dio o kojemu govorim izričito je napisan na predzadnjoj stranici, citiram:

„Slijedom navedenog, svakako se zalažemo da se tijekom 2017. godine dopuni Zakon o potrošačkom kreditiranju na način da se u Zakonu utvrdi metodologija temeljem koje će se određivati fiksni dio kamatne stope. Pritom će u Zakon biti potrebno staviti odredbu prema kojoj bi kreditne institucije imale određeno vrijeme tijekom kojega će imati obvezu s dužnikom, izmjenama ugovora o kreditu ugovoriti parametre prema kojima je kamata promjenjiva, odnosno primijeniti metodologiju koja će biti utvrđena u Zakonu. Metodologija iz Zakona primijenila bi se i na važeće ugovore o kreditu, ali ne bi imala retroaktivni učinak već bi djelovale pro futuro, što je u skladu s dosadašnjim odlukama Ustavnog suda. Naime, Ustavni sud je izrazio svoj stav da se na ovakav način ne rješava pitanje promjenjive kamatne stope kod ranije sklopljenih ugovora o kreditu nego se samo konkretiziraju već postojeća načela i odredbe Zakona o obveznim odnosima (određenost činidbe, ravnopravnost ugovornih strana, jednakost uzajamnih činidbi, savjesnost i poštenje, zabrana znatne neravnoteže u pravima i obvezama stranaka i dr.). čak i ako bi se dotični slučaj tumačio kao povratna primjena, takvo postupanje je dopušteno sukladno članku 90. Ustava Republike Hrvatske, kada se radi o posebno opravdanim razlozima koji ovdje zasigurno postoje. Takav stav je od strane Ministarstva financija iznesen na 17. (tematskoj) sjednici Odbora za financije i državni proračun Hrvatskoga sabora zajedno s Odborom za pravosuđe Hrvatskoga sabora koja je održana 5. travnja 2017. na temu „Sumnje u nezakonit način promjena kamatnih stopa u kreditima koje su kreditne institucije s potrošačima ugovorile prije 1. siječnja 2013. uz osvrst na određivanje kamatnih stopa u konvertiranim CHF kreditima“.

Osobno sam predložio tijekom 2017. izmjene ZPK-a kojima bi se navedeni problem riješio, međutim, Vlada RH odbacila je moj prijedlog, zbog čega isti unatoč prethodno potpisanoj podršci 78 zastupnica i zastupnika nije prihvaćen u Hrvatskom saboru.

Stoga, u skladu s obećanjima stranke koju vodite, ali i u skladu s Vašim pravnim habitusom, molim da mi odgovorite na moje zastupničko pitanje.

Hvala unaprijed i srdačan pozdrav!

Zastupnik
Goran Aleksić

Ur.broj: 08-17/465
Zagreb, 03. srpnja 2017.

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA

**UDRUGA FRANAK
Avenija Marina Držića 81B
10000 ZAGREB**

PREDMET: Predstavka na temelju članka 46. Ustava Republike Hrvatske
- anketna pitanja za najveće hrvatske stranke
- odgovori, dostavljaju se

Poštovani,

vezano za Vaš dopis kojim ste nam dostavili otvorenu i javnu predstavku u kojoj ste zatražili odgovore na pitanja u nastavku odgovaramo kako slijedi.

Hrvatska demokratska zajednica je kontinuirano tijekom posljednjih godina poduzimala radnje i upozoravala na probleme vezane za primjenu propisa kojima je uređeno potrošačko kreditiranje te drugih propisa koji se tiču rada kreditnih institucija, prvenstveno u cilju zaštite potrošača koji su se uslijed nepovoljnih okolnosti na tržištu našli u problemima.

Niz mjera je istaknut i u Izbornom programu Hrvatske demokratske zajednice iz 2016. godine (u daljnjem tekstu: Izborni program), a najvažnije ističemo u nastavku.

Možda i najznačajniji korak u jačanju položaja potrošača u Republici Hrvatskoj bio je donošenje Rješenja Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-I-3685/2015 i dr. od 4. travnja 2017. Hrvatska demokratska zajednica jasno je komunicirala kako je za hrvatske građane konverzija kredita iz švicarskog franka u eure završen postupak i takav će i ostati. Njihova pozicija neće se mijenjati, konverzije koje su već izvršene ni na koji način neće biti dovedene u pitanje. Međutim, isto tako Hrvatska demokratska zajednica je upozoravala kako je Vlada Kukuriku koalicije zakonski prijedlog o konverziji kredita u švicarskim francima izradila bez detaljnih analiza i dogovora te je time otvorila mogućnost bankama i drugim zainteresiranim stranama za pokretanje postupaka pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske, međunarodnim sudovima i pred Europskim sudom pravde. Kako smo i obećali pripremljene su detaljne analize i kvalitetna argumentacija kojom je obrazložena hrvatska pozicija pred domaćim i međunarodnim tijelima (sudovi i arbitraže).

Uslijed toga, Ustavni sud Republike Hrvatske je prihvatio sve argumente koje je u svom očitovanju dostavila Vlada Republike Hrvatske i nije prihvatio prijedloge za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, broj 102/15, u daljnjem tekstu ZIDZoPK) i Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o kreditnim institucijama (Narodne novine, broj 102/15). Ustavni sud Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) je utvrdio kako su osporeni zakoni, kao jednokratne, interventne mjere zakonodavca, bile nužne za ostvarenje legitimnih ciljeva koji su se njima željeli postići.

Ustavni sud je kao ustavnopravno osnovane, prihvatio navode Vlade Republike Hrvatske predvođene Hrvatskom demokratskom zajednicom o prikladnosti ZIDZoPK-a kao mjere za ostvarenje postavljenih legitimnih ciljeva koji su se ZIDZoPK-om htjeli postići. Konverzija nije uzrokovala distorzivne ekonomske učinke ni u bankarskom poslovanju ni u monetarnoj politici Republike Hrvatske. Također, proizlazi da su negativni učinci konverzije bili značajno manji od procijenjenih te da zaduživanje u Republici Hrvatskoj nakon konverzije CHF kredita nije "postalo ni skuplje niti teže".

Nadalje, Ustavni sud je ocijenio da je Vlada Republike Hrvatske iznijela relevantne i dostatne razloge zbog čega je model konverzije koji je predviđen ZIDZoPK-om bio nužan odnosno da u konkretnom slučaju nije postojala manje ograničavajuća mjera u slučaju CHF kredita. Dodatno, imajući u vidu slabiji položaj potrošača CHF kredita u odnosu na kreditne institucije, kao i činjenicu da kreditne institucije nisu dovoljno i u odgovarajućoj mjeri uvažavale prekomjernu aprecijaciju švicarskog franka i teške posljedice koje je imala za potrošače CHF kredita te da su u takvoj situaciji kreditne institucije jednostrano, bez određenih parametara, mijenjale kamatnu stopu kredita, Ustavni sud je naveo kako nema razloga posumnjati u opravdanost tvrdnji da se osporenim mjerom prije svega željelo zaštititi potrošača CHF kredita kao slabije ugovorne strane i da je ostvarenje tog cilja imalo veći značaj od pravne sigurnosti druge strane.

Podsjećamo da su navedeni zakoni usvojeni jednoglasno te su za njih glasovali i saborski zastupnici Hrvatske demokratske zajednice.

Dodatno, u svom Izbornom programu Hrvatska demokratska zajednica je istaknula da će kao odgovorna Vlada izmjenom zakonodavnog okvira djelovati preventivno i izmjenom zakonodavnog okvira utvrditi jasna i nedvosmislena pravila za uporabu valutne klauzule kod dugoročnih stambenih kredita.

Tako se tijekom 2016. godine intenzivno se radilo na pripremi Prijedloga zakona o stambenom potrošačkom kreditiranju koji je Vlada Republike Hrvatske, predvođena Hrvatskom demokratskom zajednicom, usvojila na sjednici održanoj 6. travnja 2017. te ga je uputila Hrvatskom saboru radi njegova donošenja. Segment stambenog potrošačkog kreditiranja u Hrvatskoj je dosada djelomično bio uređen Zakonom o potrošačkom kreditiranju koji se više neće primjenjivati na ugovore o stambenom potrošačkom kreditiranju, već samo na potrošačke kredite do 1.000.000,00 kuna.

Ovim Zakonom postići će se bolja zaštita potrošača pri stambenom potrošačkom kreditiranju uvođenjem mnogobrojnih poboljšanja:

1. Poboljšanja u svrhu povećanja informiranosti potrošača:
 - a. Promovira se obrazovanje potrošača s ciljem odgovornog zaduživanja i upravljanja dugom.
 - b. Uvodi se Europski standardizirani informativni obrazac (ESIS) na razini Europske unije koji će sadržavati sve relevantne informacije o vjerovniku, kreditnom posredniku, glavnim obilježjima kredita, kamatnoj stopi, prijevremenoj otplati i sl., a temeljem kojeg će potrošačima biti lakše uspoređivati ponude o kreditu.
 - c. Kada kreditna institucija dostavi obvezujuću ponudu, dužna je potrošaču ostaviti rok od najmanje 15 dana za donošenje informirane odluke unutar kojih je ponuda obvezujuća za kreditnu instituciju.
 - d. Potrošaču se daje pravo da u roku od 14 dana nakon sklapanja ugovora odustane od ugovora bez navođenja razloga bez naknade.

2. Poboljšanja kod izračuna efektivne kamatne stope (EKS)
 - a. Ujednačen je izračun efektivne kamatne stope na razini Europske unije pri čemu je određena i matematička formula koja će se koristiti na početku i za vrijeme trajanja kredita. Također su točno definirani troškovi koji ulaze u izračun EKS-a.
 - b. Definirana je maksimalna EKS-a kao i u ZPK, ali zbog preciznijeg definiranja izračuna EKS-a, pogotovo za vrijeme trajanja kredita, dobiva na dodatnoj važnosti (banke dosad nisu pravilno izračunavale EKS za vrijeme trajanja kredita te bi koristile ugovoreni EKS umjesto pravilnog izračuna).
 - c. Zabranjeno je uvođenje novih naknada tijekom trajanja kredita i neopravdano povećanje naknada koje su postojale u trenutku sklapanja ugovora o stambenom potrošačkom kreditu (postojeće zabrane već postoje u Zakonu o potrošačkom kreditiranju i Zakonu o kreditnim institucijama)
3. Poboljšanja kod zaštite potrošača pri kreditiranju u stranoj valuti
 - a. Propisano je da je kreditna institucija dužna, jednom tijekom trajanja ugovornog odnosa, na zahtjev potrošača u bilo kojem trenutku trajanja ugovornog odnosa, omogućiti konverziju kredita iz valute u kojoj je kredit nominiran ili za koju je vezan u alternativnu valutu, i to bezuvjetno. Kreditna institucija ne smije potrošaču zaračunati naknadu za konverziju.
 - b. Propisano je da je kreditna institucija dužna obavijestiti potrošača svaki puta kada se vrijednost ukupnog nepodmirenog iznosa koji je potrošač dužan platiti ili redovitih obroka odnosno anuiteta promijeniti za više od 20% radi promjene tečaja
 - c. Uvjeti konverzije u ugovoru obuhvaćaju najmanje način određivanja kamatne stope koja će biti primijenjena u slučaju konverzije.
 - d. Pri provedbi konverzije kreditna institucija ne smije tražiti zamjenu nekretnine koja služi kao sredstvo osiguranja, dodatna sredstva osiguranja niti procjenu stambene nekretnine kao uvjet za provedbu konverzije.
4. Poboljšanja kod prijevremene otplate kredita
 - a. Definira se maksimalna naknada od 0.5% preostalog iznosa glavnice pri prijevremenoj otplati (u ZPK se primjenjivala stopa od 1% za kredite sa rokom otplate duljem od jedne godine).
 - b. Naknada ne smije potrošaču nametati kaznu niti prelaziti financijski gubitak kreditne institucije.
 - c. Iznos naknade ne smije prelaziti iznos kamata koje bi potrošač platio u razdoblju od dana prijevremene otplate stambenoga potrošačkog kredita do dana ugovornog dospijeca stambenog potrošačkog kredita.
 - d. Kreditna institucija smije naplatiti naknadu samo ako iznos prijevremenog ispunjenja prelazi 75.000,00 kuna unutar 12 mjeseci.
 - e. Promjena kamatne stope: Potrošač koji je sklopio ugovor o stambenom potrošačkom kreditu, nakon primitka obavijesti o povećanju kamatne stope ima pravo u roku od tri mjeseca od primitka obavijesti, uz dostavu pisanog zahtjeva, na prijevremeno ispunjenje obveze iz tog ugovora bez obveze plaćanja bilo kakve naknade kreditnoj instituciji, uključujući ugovorenu naknadu za prijevremeno ispunjenje.
5. Poboljšanje procesa procjene kreditne sposobnosti potrošača
 - a. Propisuje se da se procjena kreditne sposobnosti treba temeljiti na informacijama o financijskoj i ekonomskoj situaciji potrošača, uključujući njegove prihode i rashode, te se ne smije pretežito temeljiti na činjenici da je

- vrijednost stambene nekretnine veća od ukupnog iznosa kredita ili na pretpostavci da će vrijednost stambene nekretnine rasti.
- b. Ponuđeni krediti moraju biti u skladu sa financijskom situacijom i potrebama potrošača.
6. Definira se razina stručnosti i znanja osoblja kreditne institucije i kreditnih posrednika
- a. Važno područje koje je, također, uređeno ovim Zakonom jest razina znanja i stručnosti osoblja kreditne institucije i kreditnog posrednika. Osoblje mora posjedovati odgovarajuću razinu znanja i stručnosti u skladu s minimalnim zahtjevima propisanim u Direktivi kao što je poznavanje kreditnih proizvoda, prava u svezi ugovora o stambenim potrošačkim kreditima, osobito zaštite potrošača, postupka kupnje nekretnine, vrednovanja osiguranja i sl.
7. Poboljšanje zaštite potrošača u slučaju poteškoća pri plaćanju obaveza
- a. Propisano je da je kreditna institucija dužna poduzimati razumne i opravdane mjere s ciljem postizanja dogovora u vezi s naplatom obveza iz ugovora o stambenom potrošačkom kreditu po kojem postoje dospjele nenaplaćene tražbine od potrošača prije pokretanja ovršnog postupka.
 - b. Kreditna institucija ne smije potrošaču koji ima poteškoća u plaćanju odrediti niti ga teretiti za dodatne naknade koje proizlaze iz neispunjavanja obveza iz ugovora o stambenom potrošačkom kreditu.
 - c. Novost je da je ovim Zakonom izričito propisano da kreditna institucija može s potrošačem i založnim dužnikom ugovoriti da se prijenos vlasništva nad instrumentom osiguranja stambenog potrošačkog kredita na kreditnu instituciju smatra potpunim ispunjenjem svih obveza iz ugovora o stambenom potrošačkom kreditu (eng. „walk away“ klauzula).
8. Poboljšanje regulacije kreditnih posrednika
- a. Zakonom se uređuje da će kreditni posrednici moći poslovati samo kao vezani kreditni posrednici budući da su oni puno čvršće vezani za kreditnu instituciju pa je time zaštita potrošača veća.
 - b. Pri podnošenju zahtjeva za odobrenje za pružanje usluge kreditnog posredovanja i savjetodavnih usluga kreditni posrednik dužan je odrediti kreditne institucije u čije ime i za čiji račun namjerava pružati usluge kreditnog posredovanja.
 - c. Kreditni posrednici koji su temeljem ZPK obavljali djelatnost posredovanja za stambeno potrošačko kreditiranje, ako žele nastaviti obavljati posredovanje u području stambenog potrošačkog kreditiranja, moraju se licencirati, a zahtjev trebaju podnijeti HNB-u do 30. rujna 2017. godine.

Napominje se kako se predmetnim Prijedlogom Zakona u hrvatsko zakonodavstvo prenosi Direktiva 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i Uredbe (EU) br. 1093/2010 (u daljnjem tekstu: Direktiva) donesena je u veljači 2014. Bitno je istaknuti kako će se ovaj Zakon, sukladno Direktivi o ugovorima o stambenim potrošačkim kreditima, primjenjivati samo na ugovore o stambenom potrošačkom kreditu sklopljene nakon stupanja na snagu Zakona, odnosno neće se primjenjivati na već sklopljene ugovore o stambenom potrošačkom kreditu jer sama predmetna Direktiva izričito zabranjuje retroaktivnost.

Predviđeno je kako će Zakon stupiti na snagu 1. srpnja 2017. godine, a podzakonski akti bit će pripremljeni te je planirano da će stupiti na snagu 2. srpnja 2017. godine (iako je predviđeno da će Hrvatska narodna banka podzakonske propise donijeti u roku 15 dana od stupanja na snagu Zakona).

Ipak, svjesni činjenice da će se predmetni Zakon odnositi samo na ugovore o stambenim kreditima koji će se sklapati nakon stupanja na snagu navedenog Zakona, Vlada Hrvatske demokratske zajednice će i nadalje intenzivno raditi na iznalaženju sustavnog i cjelovitog rješenja za postojeće ugovore o kreditima u dijelu koji se odnosi na metodologiju određivanja fiksnog dijela kamatne stope. Činjenica je da je većina problema vezanih za izmjene kamatnih stopa povezana sa nedovoljno jasno utvrđenim zakonskim odredbama koje su ostavile prostor za njihovo različito tumačenje.

Sljedom navedenog, svakako se zalažemo da se tijekom 2017. godine dopuni Zakon o potrošačkom kreditiranju na način da se u Zakonu utvrdi metodologija temeljem koje će se određivati fiksni dio kamatne stope. Pritom će u Zakon biti potrebno staviti odredbu prema kojoj bi kreditne institucije imale određeno vrijeme tijekom kojega će imati obvezu s dužnikom, izmjenama ugovora o kreditu ugovoriti parametre prema kojima je kamata promjenjiva, odnosno primijeniti metodologiju koja će biti utvrđena u Zakonu.

Metodologija iz Zakona primijenila bi se i na važeće ugovore o kreditu, ali ne bi imala retroaktivni učinak već bi djelovale pro futuro što je u skladu s dosadašnjim odlukama Ustavnog suda. Naime, Ustavni sud je izrazio svoj stav da se na ovakav način ne rješava pitanje promjenjive kamatne stope kod ranije sklopljenih ugovora o kreditu nego se samo konkretiziraju već postojeća načela i odredbe Zakona o obveznim odnosima (određenost činidbe, ravnopravnost ugovornih strana, jednakost uzajamnih činidbi, savjesnost i poštenje, zabrana znatne neravnoteže u pravima i obvezama stranaka i dr.). Čak i ako bi se dotični slučaj tumačio kao povratna primjena, takvo postupanje je dopušteno sukladno članku 90. Ustava Republike Hrvatske, kada se radi o posebno opravdanim razlozima koji ovdje zasigurno postoje.

Takav stav je od strane Ministarstva financija iznesen na 17. (tematskoj) sjednici Odbora za financije i državni proračun Hrvatskoga sabora zajedno s Odborom za pravosuđe Hrvatskoga sabora koja je održana 5. travnja 2017. na temu „Sumnje u nezakonit način promjena kamatnih stopa u kreditima koje su kreditne institucije s potrošačima ugovorile prije 1. siječnja 2013. uz osvrt na određivanje kamatnih stopa u konvertiranim CHF kreditima“.

Vezano za rješavanje problematike vezane za ugovore o kreditu koje su strane zadruge ugovarale u Republici Hrvatskoj bez valjane dozvole za takvo postupanje u Republici Hrvatskoj napominjemo sljedeće.

Hrvatska demokratska zajednica je i u Izbornom programu navela kako je potrebno uvesti moratorij na ovrhe građana dužnika RBA-a zadruga dok se sudski ne riješi problem ilegalnog poslovanja i ilegalne promjene kreditnih uvjeta kako bismo zaštitili građane od lihvarskih uvjeta.

Dodatno, Hrvatska demokratska zajednica je posljednjih godina u više navrata upozoravala na predmetnu problematiku, a u veljači 2015. godine Klub zastupnika Hrvatske demokratske zajednice je predložio Hrvatskom saboru da donese Zaključak kojim se obvezuje Vlada Republike Hrvatske da zajedno s Hrvatskom narodnom bankom i mjerodavnim tijelima državne uprave poduzme sve pravne mjere iz svog djelokruga čime bi se onemogućilo ilegalno djelovanje stranih pravnih osoba (Reiffeisenbank i Reiffeisenlandes banaka iz Reiffeisen grupe) na teritoriju Republike Hrvatske koje su ilegalnim plasmanima kreditnih sredstava upisivali založna prava na nekretninama hrvatskih državljana te da se poduzmu sve mjere za zaštitu hrvatskih državljana i onemogućiti provođenje ovrha na nekretninamate deložacije i ugrožavanje životne egzistencije kreditnih dužnika. SDP-ova Vlada predvođena

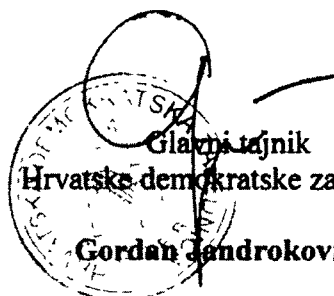
Zoranom Milanovićem je takav Zaključak odbila podržati dva puta i stoga isti nije usvojen u Hrvatskom saboru.

Krajem 2015. godine donošenjem ZIDZoPK, a kao i u prethodno opisanom slučaju, rješenje koje je za predmetu problematiku predložila SDP-ova Vlada predviđeno u glavi IV.b, odnosno člancima 19.j do 19.l Zakona o potrošačkom kreditiranju (koji su dodani ZIDZoPK) u praksi se pokazalo višestruko problematičnim, posebno u dijelu njihove sveobuhvatnosti, obzirom da se navedeni Zakon primjenjuje tj. odnosi isključivo na fizičke osobe. Dodatno, Zakon o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine, br. 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16) se, izuzev njegovih odredaba o konverziji kredita denominiranih u CHF i denominiranih u kunama s valutnom klauzulom u CHF tj. glave IV.a ne primjenjuje na ugovore o kreditu koji obuhvaćaju ukupan iznos kredita veći od 1.000.000,00 kuna.

Slijedom navedenog, Hrvatska demokratska zajednica ističe kako je nedvojbeno da je potrebno na sveobuhvatan način urediti pravnu situaciju koja je nastala uslijed nezakonitog postupanja vjerovnika tj. davanja kredita bez odgovarajućeg, valjanog odobrenja potrebnog za obavljanje takve djelatnosti u Republici Hrvatskoj.

Naime, Zakon o obveznim odnosima u članku 322. propisuje kako je ugovor koji je protivan Ustavu Republike Hrvatske, prisilnim propisima ili moralu društva ništetan, osim ako cilj povrijeđenog pravila ne upućuje na neku drugu pravnu posljedicu ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo. Nedvojbeno je kako su odredbe propisa kojima je uređen rad kreditnih institucija, ranije banaka i propisa o trgovačkim društvima odredbe prisilne narav. Dakle, samo one pravne osobe koje imaju valjana odobrenja za rad u Republici Hrvatskoj mogu pružati financijske usluge, uključujući i bankovne usluge tj. odobravanje kredita. Ako su vjerovnici postupali suprotno navedenim odredbama činjenica je da su prekršene kogentne norme, a posljedica takvog postupanja je ništetnost. Slijedom toga, Hrvatska demokratska zajednica se zalaže i zalagat će se za cjelovito i sustavno rješenje koje će se odnositi tj. primjenjivati na sve kredite koji su davali kreditori bez valjanih odobrenja potrebnih u Republici Hrvatskoj, neovisno o tome jesu li iste dobivale fizičke ili pravne osobe. U vezi navedenog, Hrvatska demokratska zajednica ne može poduprijeti samo izmjenu Zakona o potrošačkom kreditiranju, već će potporu Hrvatske demokratske zajednice imati prijedlog tj. rješenje koje na cjelovit način uređuje ovu problematiku.

S poštovanjem,

Glavni tajnik
Hrvatske demokratske zajednice
Gordan Jandroković

UDRUGA FRANAK

1. Ukoliko Ustavni sud poništi ili privremeno suspendira Zakone o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i Zakona o kreditnim institucijama objavljene u Narodnim novinama broj 102/15, hoćete li produljiti trajanje mjere fiksiranog tečaja od 6,39 kn za 1 CHF iz Zakona o potrošačkom kreditiranju?

Hoćemo. Vlada Republike Hrvatske dužna je poštovati odluke Ustavnog suda. Ako Ustavni sud poništi ili privremeno suspendira Zakone o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i Zakona o kreditnim institucijama, pitanje kredita u švicarskim francima riješit ćemo na novi, zakonit način, štiteći pri tom dužnike u CHF. Naše novo rješenje, ako do toga dođe, neće nikako staviti naše građane u nepovoljniji položaj u odnosu na postojeće. Slijedom navedenog, produljit će se i trajanje mjere fiksiranja tečaja od 6,39 kn za 1 CHF do iznalaska novog rješenja.

2. Ukoliko Ustavni sud poništi ili privremeno suspendira Zakone o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i Zakona o kreditnim institucijama objavljene u Narodnim novinama broj 102/15 hoćete li zakonski ograničiti kamatu na maksimalnih 1% u svim kreditima u kojima je početni tečaj ugovorene valute aprecirao više od 20% u odnosu na kunu?

Hoćemo. Nastavno na raniji odgovor, ukoliko Ustavni sud poništi ili privremeno suspendira zakone, inzistirat ćemo na tome da se pozicija dužnika ni na koji način ne ugrozi u odnosu na onu poziciju u koju se dovode Zakonom o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i Zakona o kreditnim institucijama objavljenim u Narodnim novinama broj 102/15.

3. Ukoliko Ustavni sud poništi ili privremeno suspendira Zakone o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju i Zakona o kreditnim institucijama objavljene u Narodnim novinama broj 102/15, hoćete li svim bankama koje imaju plasirane kredite s valutnom klauzulom čija je valuta aprecirala više od 20% uvesti porez od 2% na aktivu u tim kreditima te naplaćeni porez kroz porezne olakšice plasirati prema odnosnim dužnicima s takvim kreditima, u skladu s egzaktno određenim postotnim odnosima veličine pojedinih kredita, godina otplate, veličine kamata i razlike između početnih i realnih sadašnjih tečajeva pojedinih dužnika?

Uvođenja poreza na aktivu je jedno od mogućih rješenja. S obzirom na to da posljedica mogu biti otežani uvjeti za nove kredite, a posljedično i rast kamatnih stopa, razmotrit ćemo nekoliko mogućih opcija. U svakom slučaju zaštitit ćemo dužnike od dužničkog ropstva u kakvo su ih promijenjeni uvjeti doveli.

4. Hoćete li zakonom propisati način povrata preplaćenih novčanih sredstava (kamata i zateznih kamata na preplaćene iznose kamata), na temelju utvrđenja pravomoćne presude u kolektivnom sudskom postupku kojim je određeno da su odredbe o jednostranom povećanju kamatnih stopa nepoštena i ništeta, a tu presudu je potvrdio i Vrhovni sud Republike Hrvatske (VSRH), i to za sve dužnike u euro i kunskim kreditima u sedam osuđenih banaka te za sve CHF dužnike koji nisu ili neće izvršiti konverzije kredita po „zakonima o konverziji“?

Sudovi su donijeli presude temeljem zakona pa novi zakon ne bi pomogao u rješavanju ovog pitanja. Na ovom primjeru očito je da su zakonima dobro definirana pravila, ali problem je u provedbi i nezakonitom ponašanju.

Nastavno na presudu u kolektivnom sudskom postupku kojim je određeno da su odredbe o jednostranom povećanju kamatnih stopa nepoštene i ništetne, što je potvrdio i Vrhovni sud Republike Hrvatske u svibnju ove godine, građani mogu pokrenuti pojedinačne sudske postupke. Neprihvatljivo je da takvi postupci dugo traju i poboljšanjem učinkovitosti rada sudova omogućit ćemo njihovo brzo rješavanje.

5. Hoćete li zakonski propisati metodologiju određivanja fiksnog dijela kamatne stope na temelju članka 11.a stavka 5. Zakona o potrošačkom kreditiranju, na način da se fiksni dio kamate retroaktivno od 1.1.2014. (dan stupanja na snagu odredbe članka 11.a stavka 5. ZPK-a) određuje kao razlika između početne ugovorene kamatne stope i početne vrijednosti promjenljivog parametra, i to kad je o promjenljivom parametru riječ – početne vrijednosti CHF Libora za CHF kredite, početne vrijednosti Euribora za Euro kredite te prosječne početne vrijednosti oročene kamate za kunske kredite?

Hoćemo. S obzirom na činjenicu da Zakon o potrošačkom kreditiranju nije definirao način određivanja fiksnog dijela kamatne stope otvoren je prostor za razna rješenja pa i ona koja idu na štetu već dovoljno kreditno opterećenim i oštećenim građanima. Svakako ćemo izmijeniti postojeći Zakon na način da ćemo definirati metodologiju određivanja fiksnog dijela kamatne stope za sve ugovore o kreditu temeljem članka 11.a stavka 5. Zakona. Mogućnost retroaktivne primjene u ovom dijelu detaljno ćemo utvrditi kako ne bismo otvorili prostor tužbama Ustavnom sudu i poništavanju ove nove važne zakonske odredbe.

6. Hoćete li putem nadležnih tijela, a na temelju inspekcijskoga nadzora banaka, inicirati pokretanje prekršajnih postupaka protiv banaka koje još od 1.1.2014. godine nisu ugovorile s dužnicima fiksne dijelove kamata, promjenjive parametre i razdoblja promjena kamata na temelju članka 11.a stavka 5. Zakona o potrošačkom kreditiranju, za što su predviđene kazne na temelju članka 26. stavka 1. podstavka 28. i članka 26. stavka 2. Zakona o potrošačkom kreditiranju?

Hoćemo. Svi su dužni poštovati zakone. Ako se temeljem inspekcijskog nadzora utvrdi nepoštivanje zakonskih odredbi od strane banaka, iste će snositi sankcije utvrđene Zakonom.

7. Hoćete li odmah po formiranju nove Vlade RH uspostaviti suradnju s Udrugom Franak u smjeru rješenja po ovdje postavljenim pitanjima 1. do 6., prije svega na način da Ministarstvo financija odmah uspostavi radnu grupu koja će u roku od najviše 3 mjeseca u suradnji s Udrugom Franak pripremiti potrebne prijedloge zakona iz pitanja pod brojem 4. i 5?

Hoćemo. Ova pitanja moguće je riješiti samo zajedništvom te radom i donošenjem odluka temeljeno na principu suradnje i partnerstva. Udrugu Franak vidimo kao partnera i odmah ćemo, kroz radnu skupinu, u duhu zajedništva krenuti rješavati otvorena pitanja kako bi u roku od najviše tri mjeseca zajedničkim snagama definirali konačna rješenja na dobrobit naših građana.

8. Ukoliko pored upita 1.- 7. predlažete ili ćete se zalagati za neke druge mjere i aktivnosti u cilju rješavanja nezakonitosti u poslovanju banaka, kako u pogledu CHF kredita tako i u pogledu svih ostalih kredita, molimo da ih u kratkim crtama navedete.

Pored navedenog inzistirat ćemo na izmjenama Zakona o obveznim odnosima, prije sveg kroz jasno definiranje uporabe valutne klauzule u Republici Hrvatskoj. Uporaba valutne klauzule trebala bi biti dozvoljena isključivo u referentnim valutama – sidrima u odnosu na koje HNB kreira svoju monetarnu politiku, što je u našem slučaju jedino EUR.